

Digitalna vezja, BVS-RI

Mira TREBAR

P6 – Strukturalni gradniki

Vsebina

Kombinacijska vezja – strukturalni gradniki

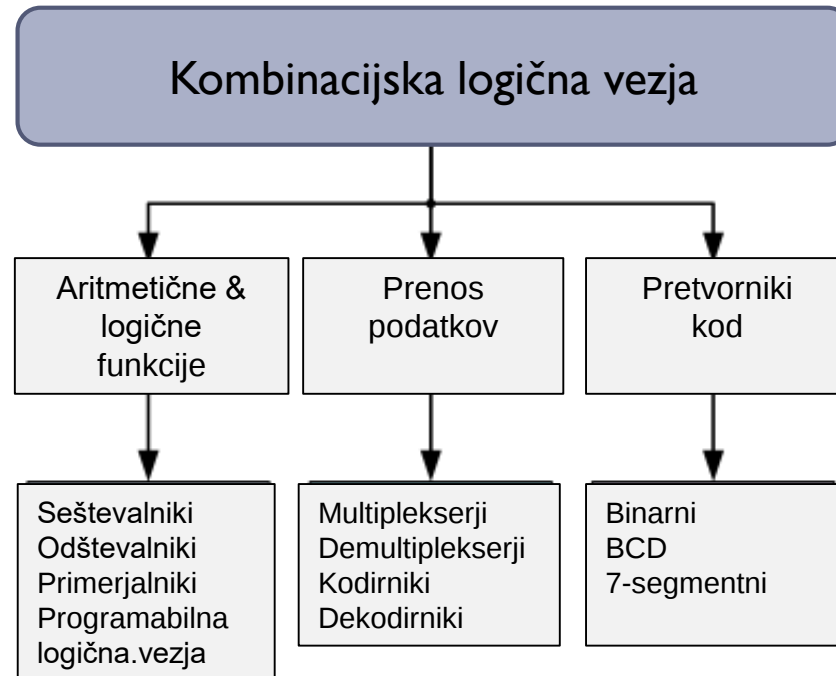
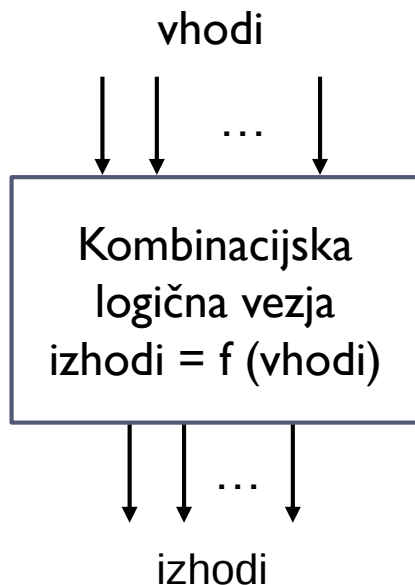
1. Dekodirniki (DEK)
2. Kodirniki (KOD)
3. Multiplekserji (MUX)
4. Demultiplekserji (DMUX)
5. Uporaba multiplekserjev

□ Vir

- Tocci R.J., Widmer N.S., Moss G.L., Digital Systems Principles in Applications, Pearson Education, 2018 (P9, MSI logic circuits)
- Trebar M., Osnove logičnih vezij (P8, str. 99-116)

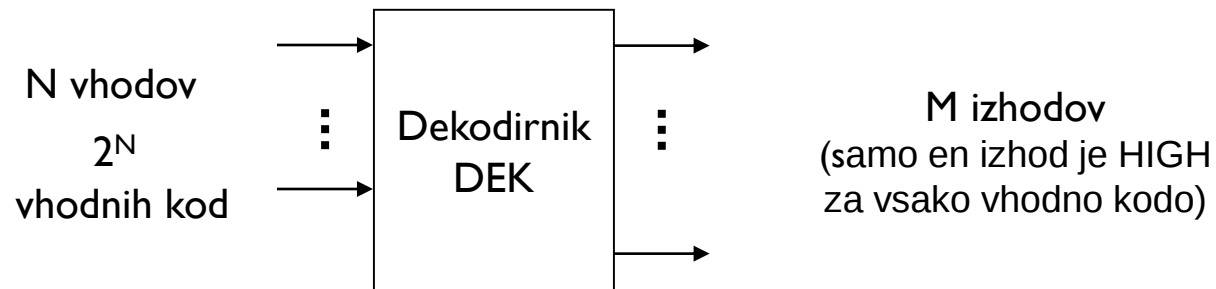
Kombinacijska logična vezja

- ❑ Digitalni sistemi prejmejo dvojiško kodirane podatke in informacije, ki se na nek način ves čas obdelujejo.
- ❑ Vsak izhod kombinacijskega vezja je določen kot funkcija poljubnih vhodov.
- ❑ MSI logična vezja (MSI - medium-scale-integration)

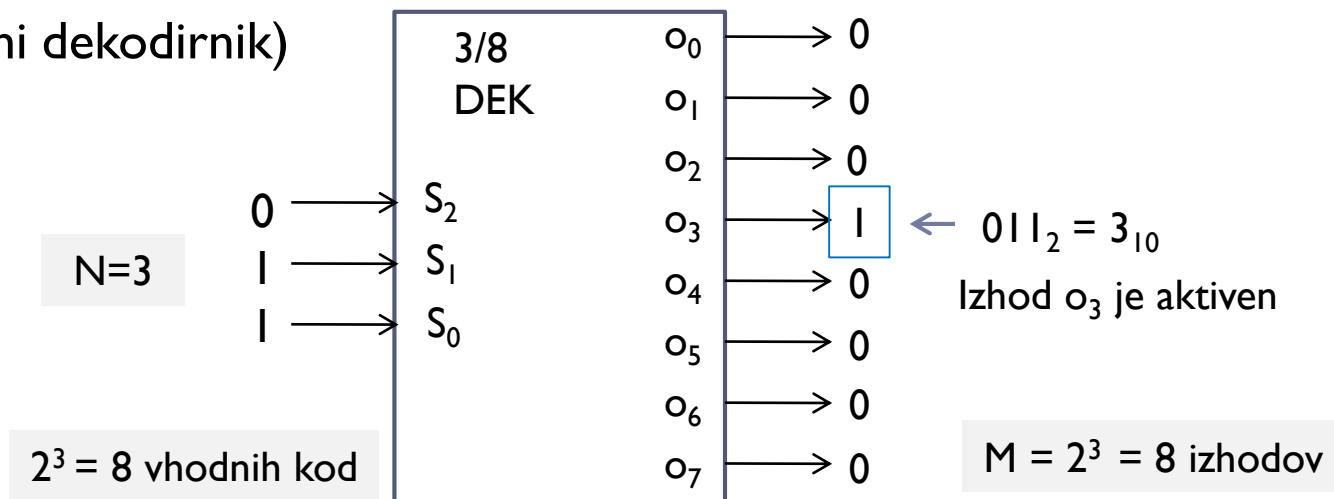

1 Dekodirnik (ang. Decoder)

- Logično vezje, ki prejme niz vhodov (binarno število) in aktivira tisti izhod, ki ga določa število na vhodih. Ostali izhodi niso aktivni.

- Primer: 'binary-to octal dekodler' - (3/8 DEK), vhodi ($N=3$), izhodi ($M=2^3=8$) (Binarni dekodirnik)

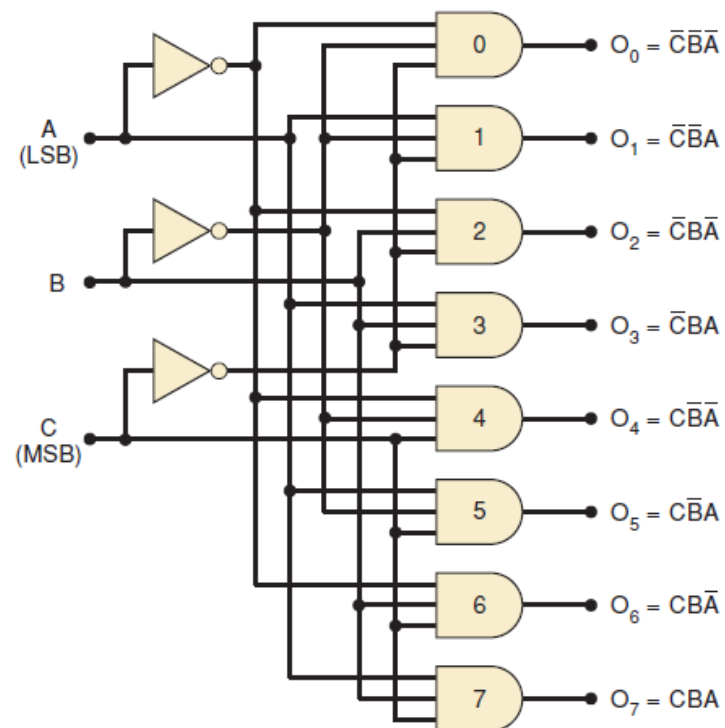

3/8 DEK - Pravilnostna tabela

C	B	A		o_7	o_6	o_5	o_4	o_3	o_2	o_1	o_0
0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
0	0	1		0	0	0	0	0	0	1	0
0	1	0		0	0	0	0	0	1	0	0
0	1	1		0	0	0	0	1	0	0	0
1	0	0		0	0	0	1	0	0	0	0
1	0	1		0	0	1	0	0	0	0	0
1	1	0		0	1	0	0	0	0	0	0
1	1	1		1	0	0	0	0	0	0	0

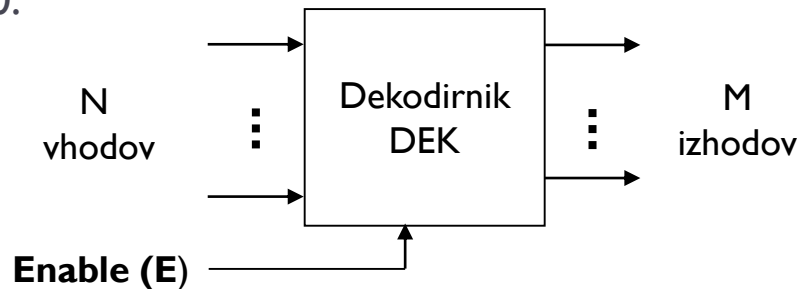
Zapis logičnih funkcij

$$\begin{aligned}
 o_0 &= \bar{C} \cdot \bar{B} \cdot \bar{A} \\
 o_1 &= \bar{C} \cdot \bar{B} \cdot A \\
 o_2 &= \bar{C} \cdot B \cdot \bar{A} \\
 o_3 &= \bar{C} \cdot B \cdot A \\
 o_4 &= C \cdot \bar{B} \cdot \bar{A} \\
 o_5 &= C \cdot \bar{B} \cdot A \\
 o_6 &= C \cdot B \cdot \bar{A} \\
 o_7 &= C \cdot B \cdot A
 \end{aligned}$$

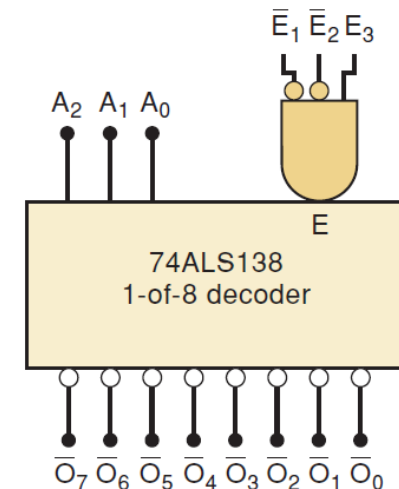
❑ **Krmilni vhod (E - Enable)** – omogoča krmiljenje operacije dekodirnika

- **E=1**, deluje normalno tako, da je izhod po vrednosti 1 določen z vhodi
- **E=0**, vsi izhodi so 0.

❑ **Primer: Dekodirnik 74ALS138**

$\overline{E}_1$	$\overline{E}_2$	E_3	Izhodi
0	0	1	Odziv na vhodno kodo $A_2A_1A_0$
1	x	x	Onemogočeno – vsi HIGH
x	1	x	Onemogočeno – vsi HIGH
x	x	0	Onemogočeno – vsi HIGH

- ❑ **Delovanje:**   Vhodi: $A_2 = 0, A_1 = 1, A_0 = 0, \overline{E}_1 = \overline{E}_2 = 0, E_3 = 1$
                              Izhod: $\overline{O}_2 = 0$, ostali so 1 (HIGH)

❑ Realizacija dekodirnika **5/32 DEK** z uporabo štirih dekodirnikov 74ALS138:

Izhodi: $\overline{Q_{31}}, \overline{Q_{30}}, \dots, \overline{Q_0}$

Z_1 : izhodi $\overline{Q_7}, \dots, \overline{Q_0}$

Z_2 : izhodi $\overline{Q_{15}}, \dots, \overline{Q_8}$

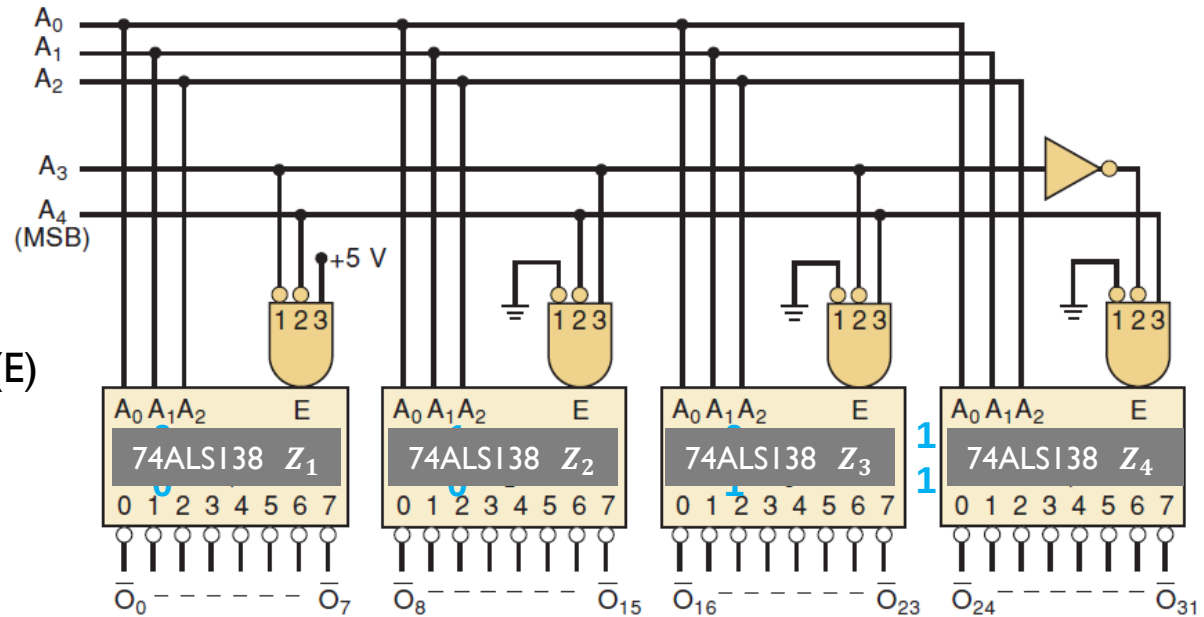
Z_3 : izhodi $\overline{Q_{23}}, \dots, \overline{Q_{16}}$

Z_4 : izhodi $\overline{Q_{31}}, \dots, \overline{Q_{24}}$

Vhodi:

A_3, A_4 – izbira dekodirnikov (E)

A_3	A_4	DEK
0	0	z_1
0	1	z_2
1	0	z_3
1	1	z_4

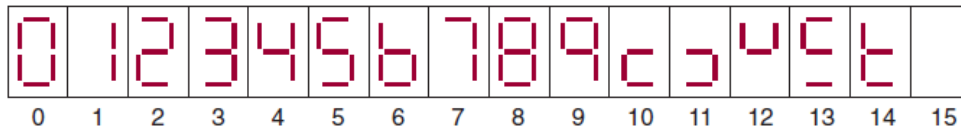
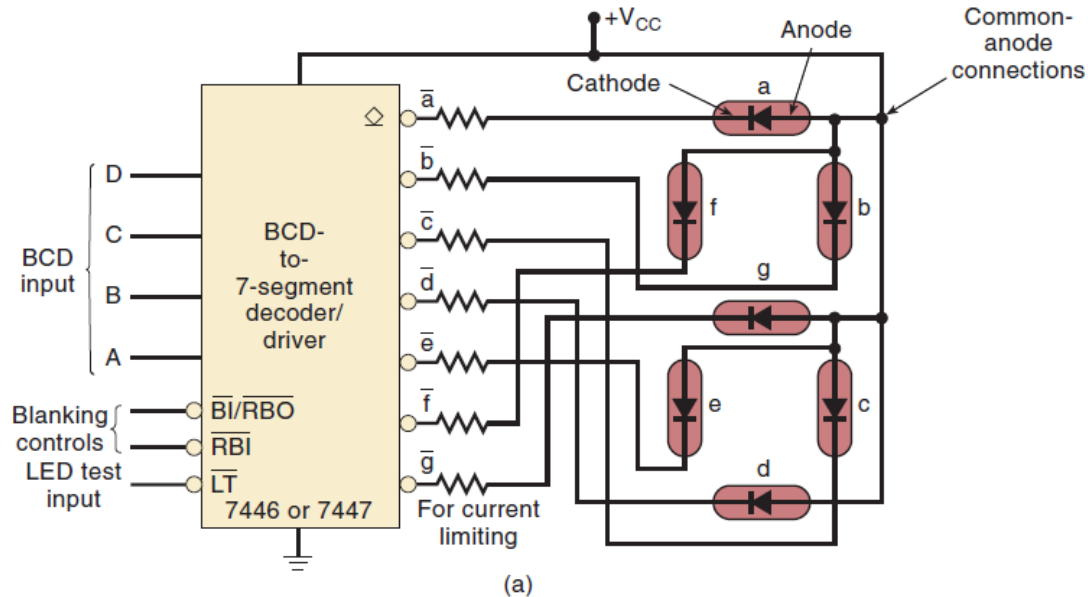
A_2, A_1, A_0 - izbira izhoda na izbranem dekodirniku

Primer: Naslovni vhodi, ki določajo izhod $\overline{Q_{18}} = 0$ so: $A_4 A_3 A_2 A_1 A_0 = 10010$.

Kateri dekodirnik je izbran? (Odg: Z_3)

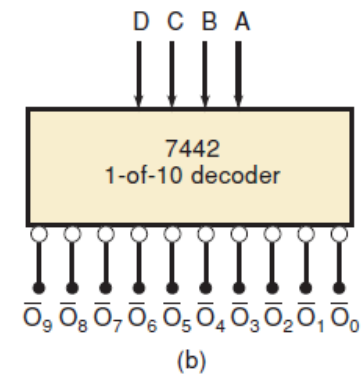
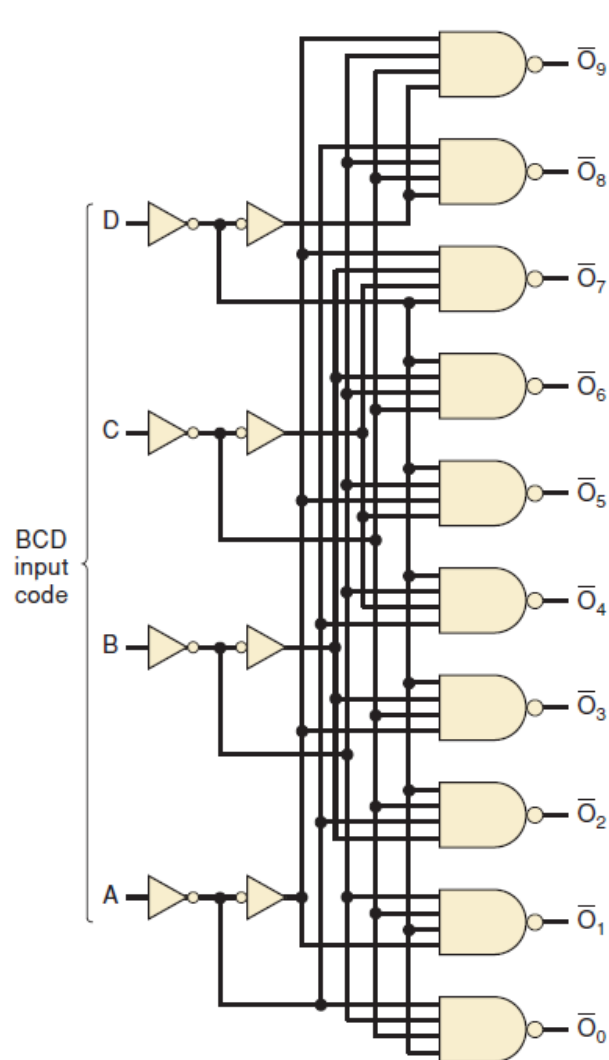
□ Primer: BCD → 7- segment decoder (7446 ali 7447)

<https://www.ntecinc.com/specs/7400to7499/pdf/nte7446.pdf>

Decimal or Function	Inputs						$\overline{\text{BI/RBO}}$ (NOTE)	Outputs						
	$\overline{\text{LT}}$	$\overline{\text{RBI}}$	D	C	B	A		a	b	c	d	e	f	g
BI	X	X	X	X	X	X	L	OFF	OFF	OFF	OFF	OFF	OFF	OFF
RBI	H	L	L	L	L	L	L	OFF	OFF	OFF	OFF	OFF	OFF	OFF
LT	L	X	X	X	X	X	H	ON	ON	ON	ON	ON	ON	ON

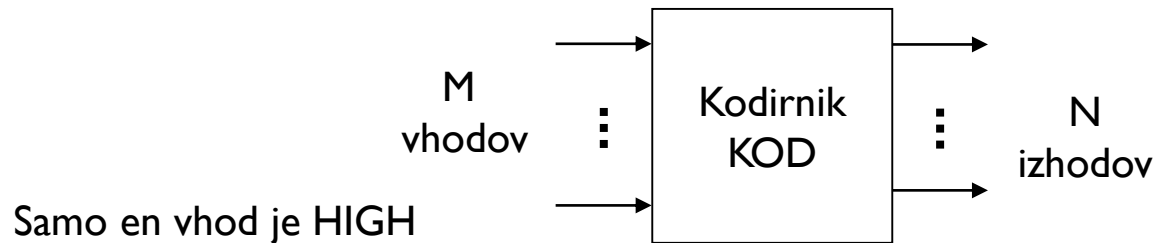
□ Primer: BCD → Decimal decoder (7442)

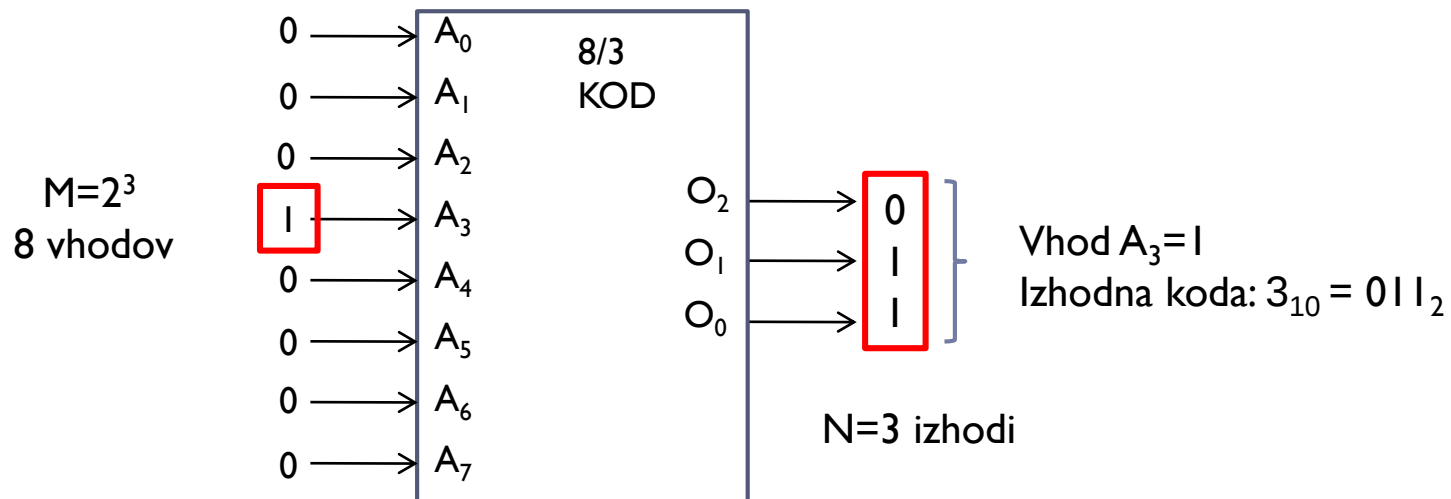
Inputs				Active Output
D	C	B	A	
L	L	L	L	$\bar{O}_0$
L	L	L	H	$\bar{O}_1$
L	L	H	L	$\bar{O}_2$
L	L	H	H	$\bar{O}_3$
L	H	L	L	$\bar{O}_4$
L	H	L	H	$\bar{O}_5$
L	H	H	L	$\bar{O}_6$
L	H	H	H	$\bar{O}_7$
H	L	L	L	$\bar{O}_8$
H	L	L	H	$\bar{O}_9$
H	L	H	L	None
H	L	H	H	None
H	H	L	L	None
H	H	L	H	None
H	H	H	L	None
H	H	H	H	None

2 Kodirnik (ang. Encoder)

- ❑ Proces kodiranja, ki je nasprotna operacija od dekodiranja.
- ❑ Logično vezje, ki prejme niz vhodov, kjer je samo eden aktiviran v danem trenutku in aktivira N bitno kodo na izhodih, ki je odvisna od aktiviranega vhoda.

- ❑ Primer: **'octal-to-binary encoder'** - (8/3 KOD), $M = 8 = 2^3$, $N = 3$

Pravilnostna tabela in logično vezje kodirnika (8/3 KOD)

- Pravilnostna tabela, vhodi so negirani (kodiranje logične 0 na vходу določa binarno kodo na izhodu: $\overline{A_7} = 0 \rightarrow$ koda na izhodu $o_2 = 1, o_1 = 1, o_0 = 1$)

$\overline{A_7}$	$\overline{A_6}$	$\overline{A_5}$	$\overline{A_4}$	$\overline{A_3}$	$\overline{A_2}$	$\overline{A_1}$	$\overline{A_0}$	o_2	o_1	o_0
1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1
1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0
1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1
1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0
1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1
1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0
0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

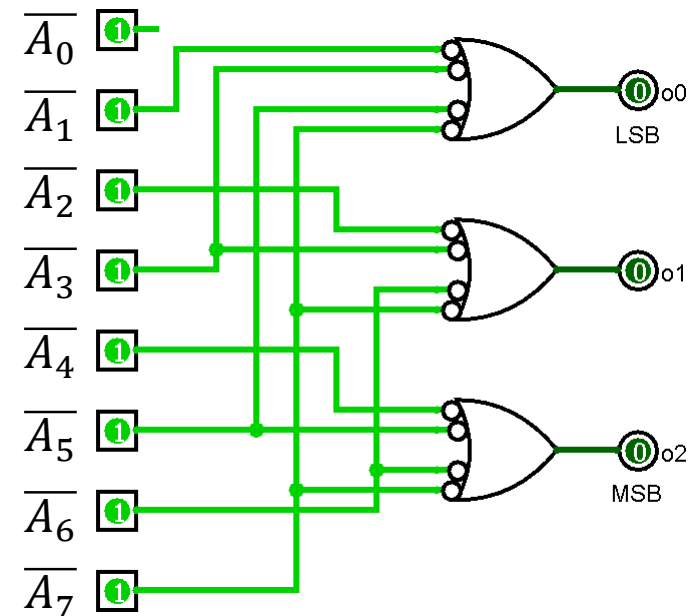
- Zapis logičnih funkcij in logično vezje

$$o_0 = \overline{\overline{A_1} \cdot \overline{A_3} \cdot \overline{A_5} \cdot \overline{A_7}} = ?$$

$$o_1 = \overline{\overline{A_2} \cdot \overline{A_3} \cdot \overline{A_6} \cdot \overline{A_7}} = ?$$

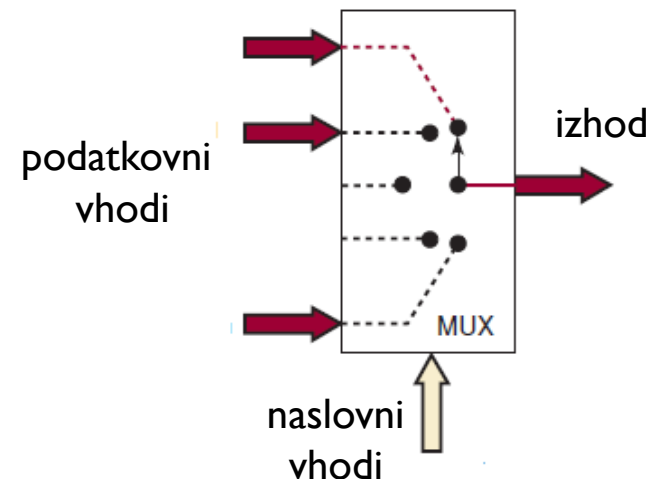
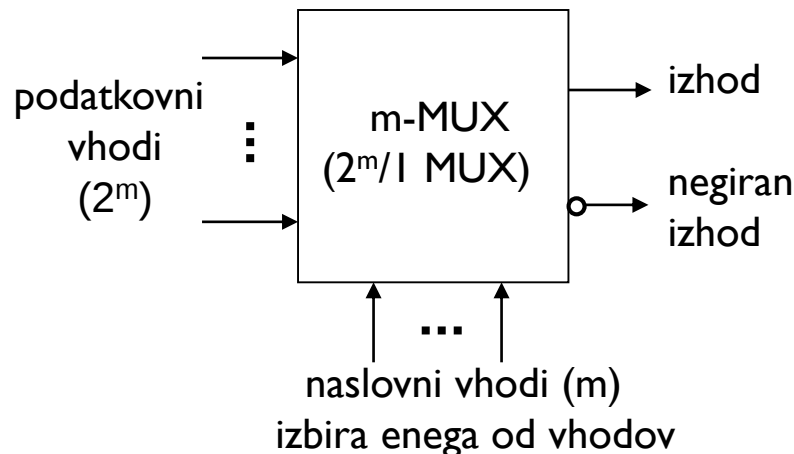
$$o_2 = \overline{\overline{A_4} \cdot \overline{A_5} \cdot \overline{A_6} \cdot \overline{A_7}} = ?$$

 Disjunkcija negiranih
 vhodov

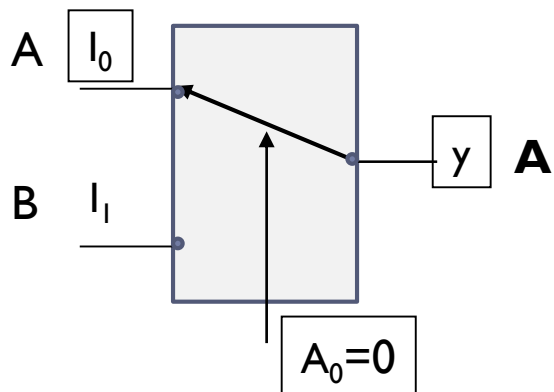
3 Izbiralnik-Multiplekser (MUX)

- Vezje, ki sprejme več vhodnih signalov, izbere enega izmed njih in ga posreduje na izhod.
  - Naslovni vhodi (m) – omogočajo izbiro podatkovnega vhoda
  - Podatkovni vhodi (2^m) – vrednost 0 ali 1 (signal)
  - Izhod/Negiran izhod – vrednost podatkovnega vhoda (osnovna ali negirana) izbranega z naslovnimi vhodi
  - Delovanje (Funkcija) – kombinacija signalov naslovnih vhodov določa izbiro podatkovnega vhoda in ga preslika na izhod
- Oznaka: **m-MUX** ali **$2^m/1$ MUX**

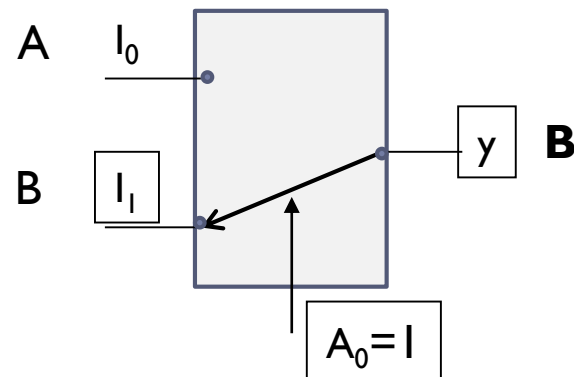

1-naslovni MUX (2/1 MUX)

□ Delovanje - Preklopno stikalo

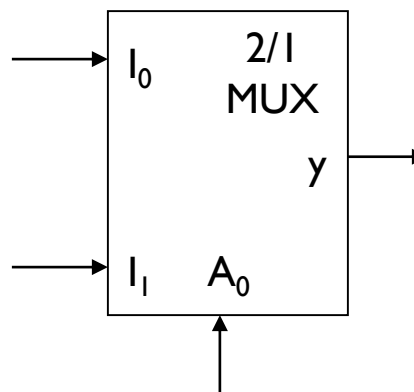
$A_0 = 0$, izhod $y=A$, ker je izbran podatkovni vhod I_0

$A_0 = 1$, izhod $y=B$, ker je izbran podatkovni vhod I_1

□ Definicija

- Podatkovna vhoda: I_1, I_0
- Naslovni vhod: A_0
- Izhod: y

❑ Pravilnostna tabela in minimizacija

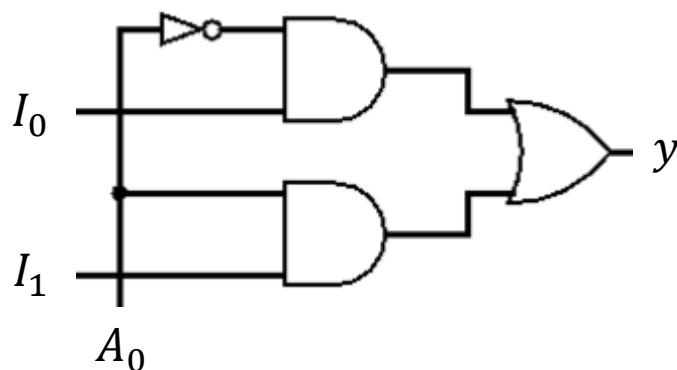
A_0	I_1	I_0	y
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	1
1	1	1	1

	$\bar{I}_0$	I_0	
$\bar{A}_0 \bar{I}_1$		1	$\rightarrow \bar{A}_0 \cdot I_0$
$\bar{A}_0 I_1$		1	
$A_0 I_1$	1	1	$\rightarrow A_0 \cdot I_1$
$A_0 \bar{I}_1$			

$$y = \bar{A}_0 \cdot I_0 \vee A_0 \cdot I_1$$

❑ Tabela delovanja in logična shema

A_0	y
0	I_0
1	I_1

2-naslovni MUX (4/1 MUX)

A_1	A_0	y
0	0	I_0
0	1	I_1
1	0	I_2
1	1	I_3

Podatkovni vhodi: I_3, I_2, I_1, I_0

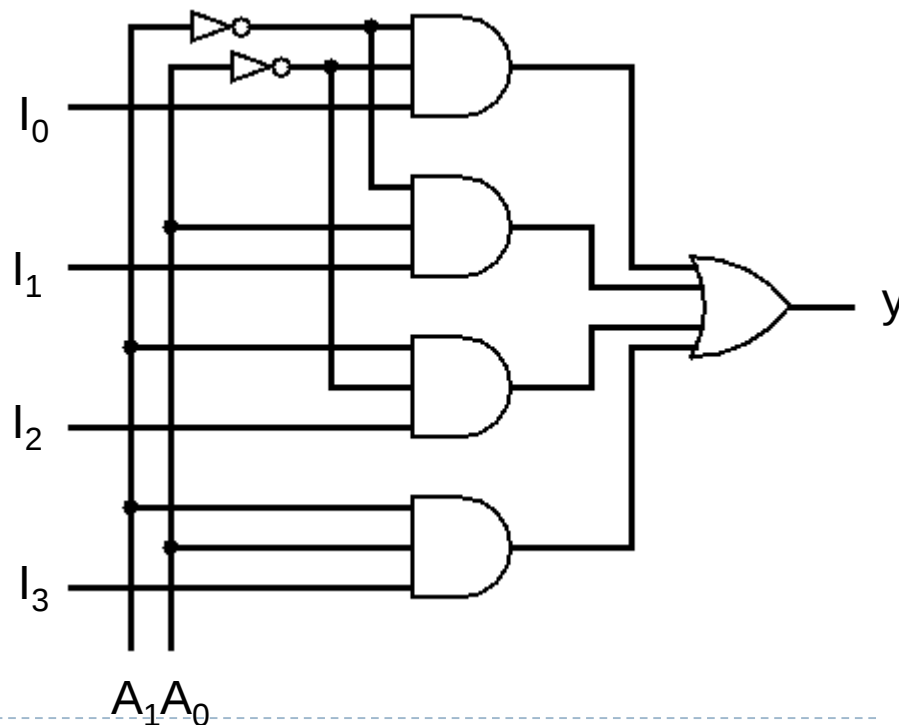
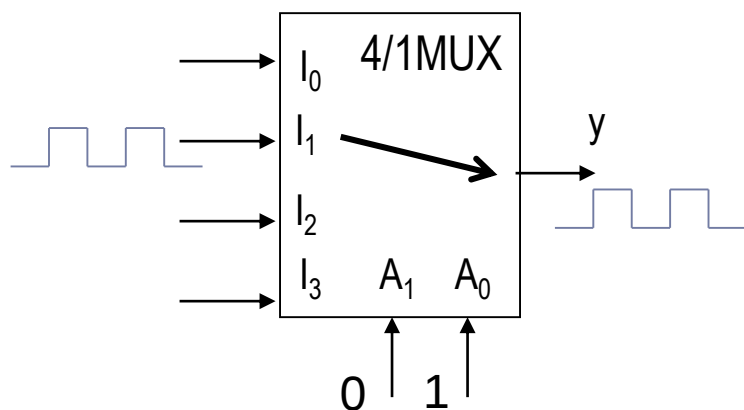
Naslovna vhoda: A_1, A_0

Izhod: y

$$y = \overline{A_1} \cdot \overline{A_0} \cdot I_0 \vee \overline{A_1} \cdot A_0 \cdot I_1 \vee A_1 \cdot \overline{A_0} \cdot I_2 \vee A_1 \cdot A_0 \cdot I_3$$

Primer: $A_1 = 0, A_0 = 1$

Izhod: $y = I_1$

3-naslovni MUX (8/1 MUX)

A_2	A_1	A_0	y
0	0	0	I_0
0	0	1	I_1
0	1	0	I_2
0	1	1	I_3
1	0	0	I_4
1	0	1	I_5
1	1	0	I_6
1	1	1	I_7

Podatkovni vhodi: $I_7, I_6, I_5, I_4, I_3, I_2, I_1, I_0$

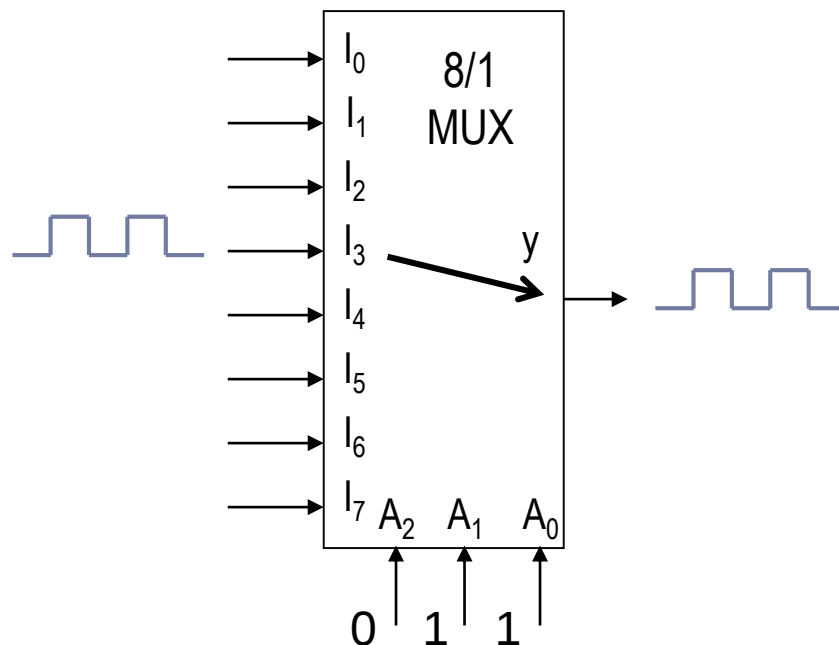
Naslovni vhodi: A_2, A_1, A_0

Izhod: y

$$y = \overline{A_2} \cdot \overline{A_1} \cdot \overline{A_0} \cdot I_0 \vee \overline{A_2} \cdot \overline{A_1} \cdot A_0 \cdot I_1 \vee \overline{A_2} \cdot A_1 \cdot \overline{A_0} \cdot I_2 \vee \overline{A_2} \cdot A_1 \cdot A_0 \cdot I_3 \vee \\ A_2 \cdot \overline{A_1} \cdot \overline{A_0} \cdot I_4 \vee A_2 \cdot \overline{A_1} \cdot A_0 \cdot I_5 \vee A_2 \cdot A_1 \cdot \overline{A_0} \cdot I_6 \vee A_2 \cdot A_1 \cdot A_0 \cdot I_7$$

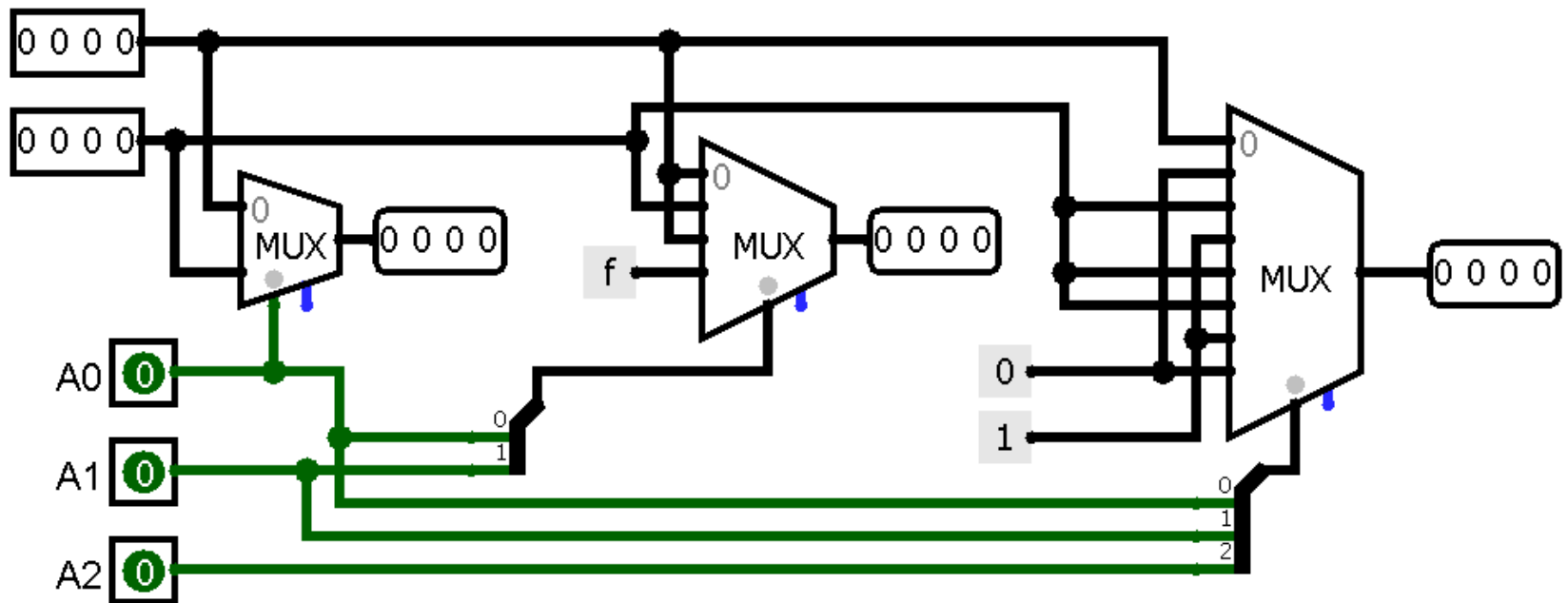
Primer: $A_2 = 0, A_1 = 1, A_0 = 1$

Izhod: $y = I_3$

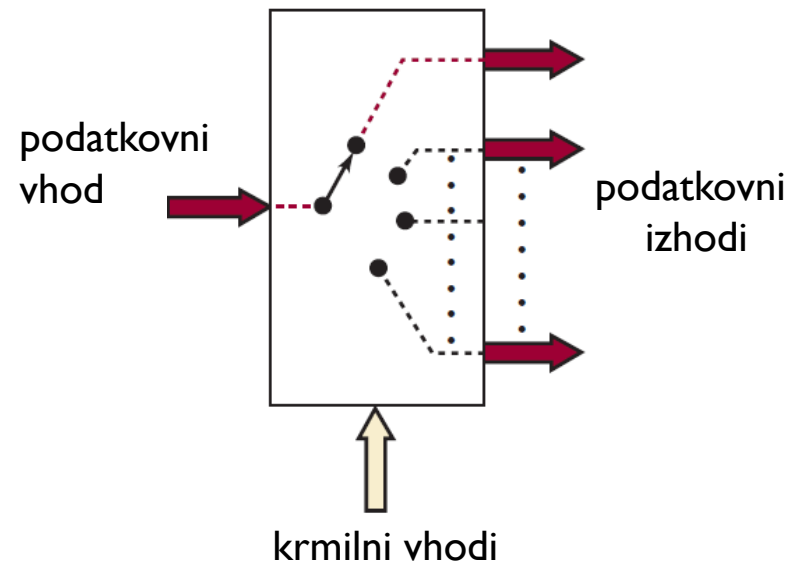
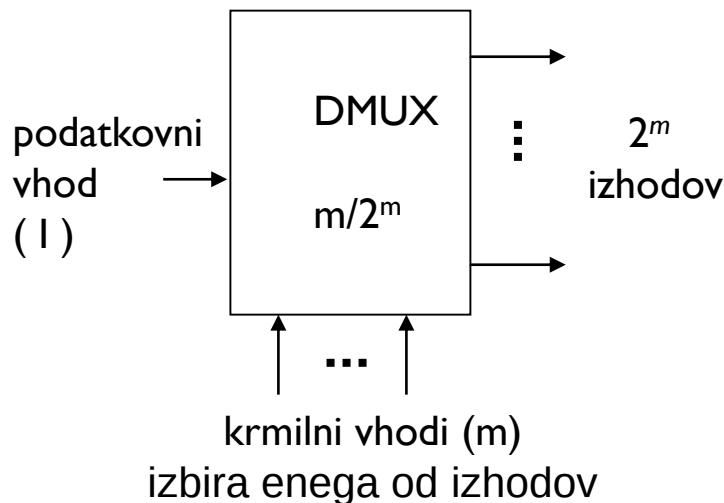
Muxi v logisimu – primer delovanja

- ❑ 1-naslovni MUX (2/I MUX)
- ❑ 2-naslovni MUX (4/I MUX)
- ❑ 3-naslovni MUX (8/I MUX)

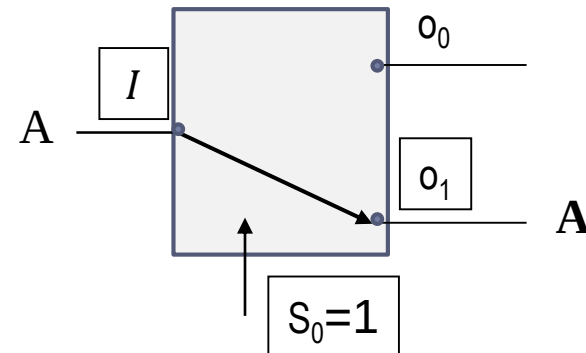
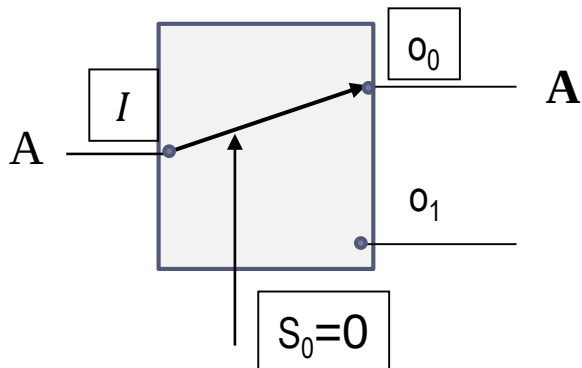
4 Demultiplekser (DMUX)

- ❑ Vezje, ki sprejme en vhodni signal in ga posreduje na izbran izhod.
  - Krmilni vhodi (m) – omogočajo izbiro enega izhoda
  - Podatkovni vhod (I) – vrednost 0 ali 1 (signal)
  - Izhodi (2^m) – na izbrani izhod se preslika en podatkovni vhod
  - Delovanje (Funkcija) – kombinacija signalov krmilnih vhodov določa izbiro izhoda na katerega se preslika podatkovni vhod I
- ❑ Oznaka: $I/2^m$ DMUX

1/2 Demultiplexer (1/2 DMUX)

□ Delovanje - Preklopno stikalo

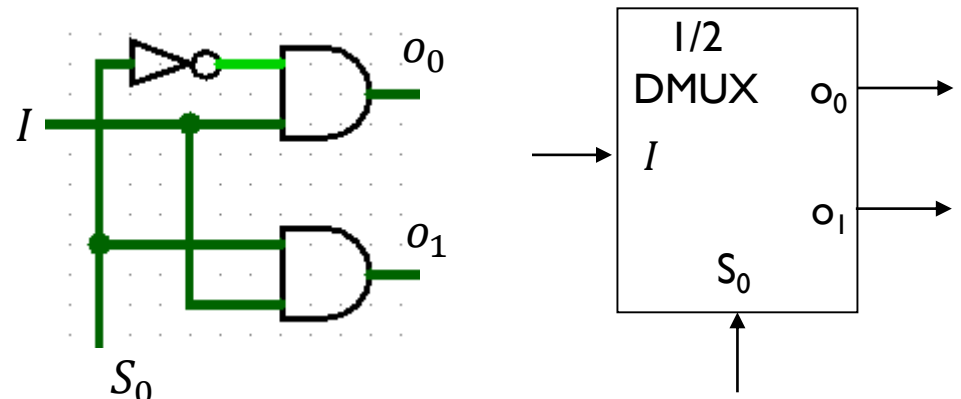
□ Definicija

- Podatkovni vhod: I
- Naslovni vhod: S_0
- Izhoda: o_0, o_1

S_0	o_1	o_0
0	0	I
1	I	0

$$o_0 = \overline{S_0} \cdot I$$

$$o_1 = S_0 \cdot I$$

1/4 Demultiplexer (1/4 DMUX)

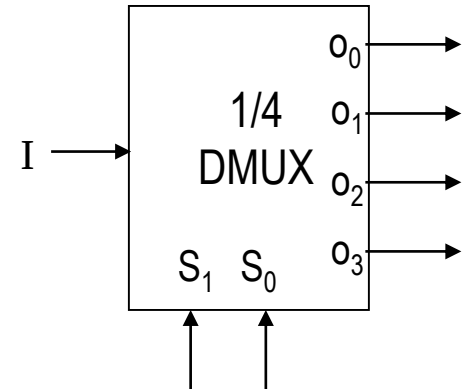
S_1	S_0	o_3	o_2	o_1	o_0
0	0	0	0	0	1
0	1	0	0	1	0
1	0	0	1	0	0
1	1	1	0	0	0

$$o_0 = \bar{S}_1 \cdot \bar{S}_0 \cdot I$$

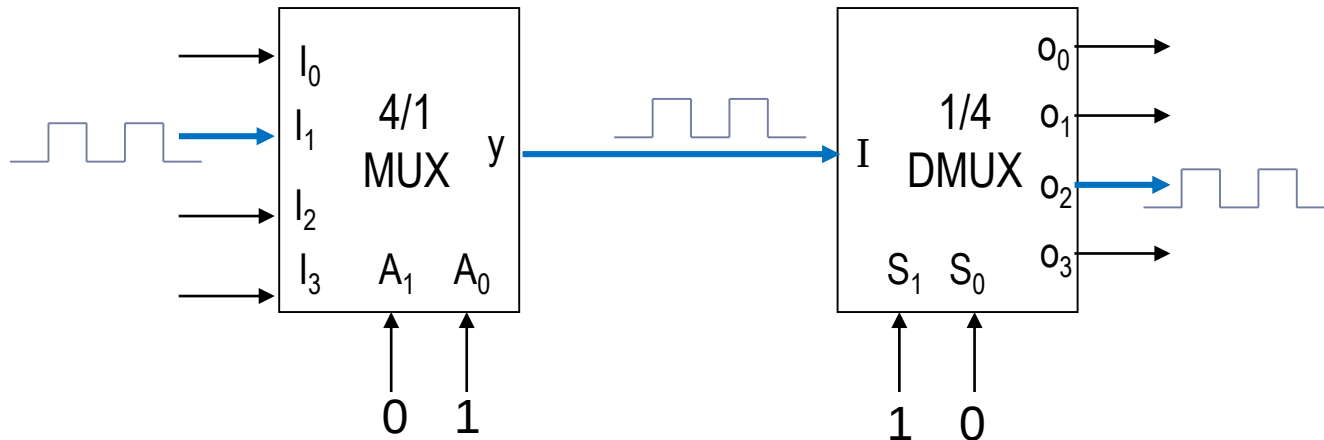
$$o_1 = \bar{S}_1 \cdot S_0 \cdot I$$

$$o_2 = S_1 \cdot \bar{S}_0 \cdot I$$

$$o_3 = S_1 \cdot S_0 \cdot I$$

Primer uporabe : Povezava: MUX in DMUX

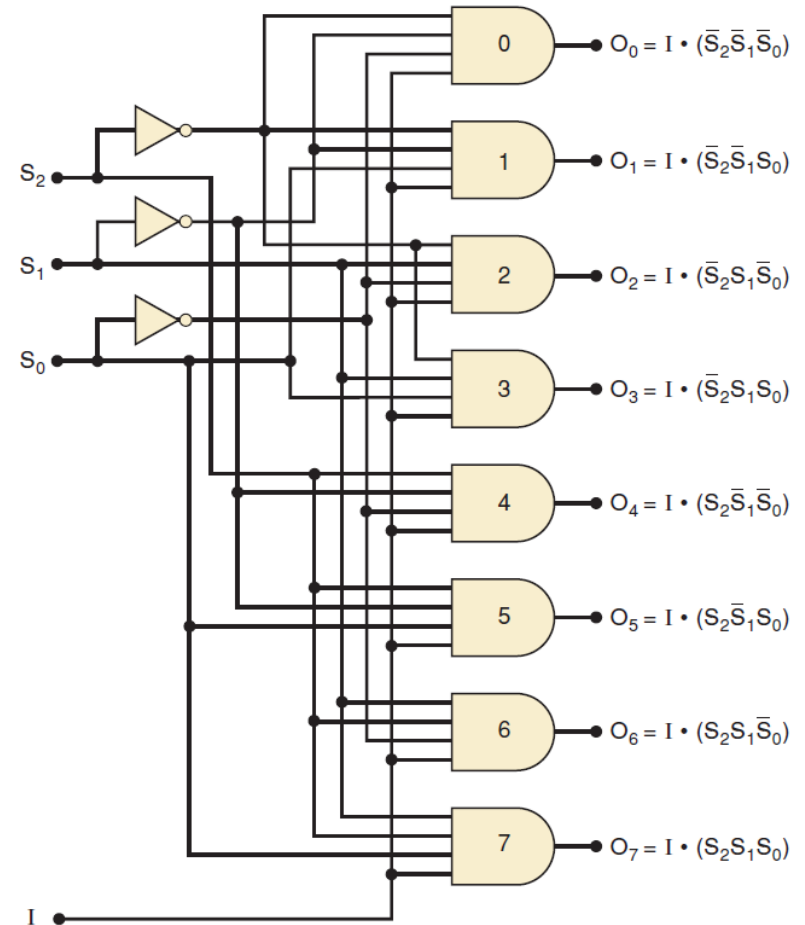
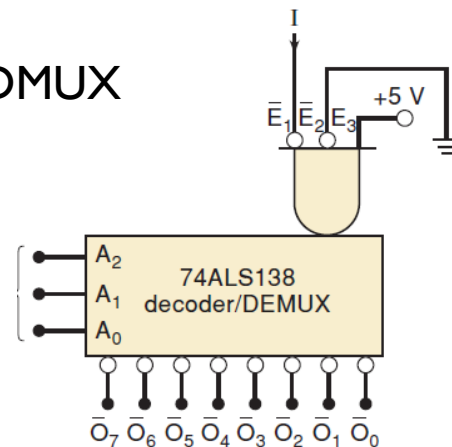

1/8 Demultiplexer (1/8 DMUX)

- Vhodi: Podatkovni vhod (I), Krmilni vhodi (S_2, S_1, S_0)
- Izhodi: $O_0, O_1, O_2, O_3, O_4, O_5, O_6, O_7$,

S_2	S_1	S_0	O_7	O_6	O_5	O_4	O_3	O_2	O_1	O_0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	I
0	0	1	0	0	0	0	0	0	I	0
0	1	0	0	0	0	0	0	I	0	0
0	1	1	0	0	0	0	I	0	0	0
1	0	0	0	0	0	I	0	0	0	0
1	0	1	0	0	I	0	0	0	0	0
1	1	0	0	I	0	0	0	0	0	0
1	1	1	I	0	0	0	0	0	0	0

- Primer: 74LS138 DMUX

5 Uporaba multiplekserjev

❑ Realizacija logičnih funkcij

- ❑ **Trivialna rešitev** – število naslovnih vhodov multiplekserja je enako številu spremenljivk logične funkcije

Primeri: $n=3 \rightarrow 3\text{-naslovni MUX}$,

$n=2 \rightarrow 2\text{-naslovni MUX}$

- ❑ **Optimalna rešitev** – število naslovnih vhodov multiplekserja je za ena manjše kot je število spremenljivk logične funkcije

Primeri: $n=4 \rightarrow 3\text{-naslovni MUX}$,

$n=3 \rightarrow 2\text{-naslovni MUX}$,

$n=2 \rightarrow 1\text{-naslovni MUX}$

- ❑ **Minimalna rešitev** - število naslovnih vhodov multiplekserja je za dva ali več ena manjše kot je število spremenljivk logične funkcije

Primeri: $n=4 \rightarrow 2\text{-naslovni MUX ali } 1\text{-naslovni MUX}$,

$n=3 \rightarrow 1\text{-naslovni MUX}$.

- ❑ **Kaskadna rešitev** – večnivojska rešitev logične funkcije z uporabo večjega števila multiplekserjev, tako 1-naslovnih, 2-naslovnih, 3-naslovnih.

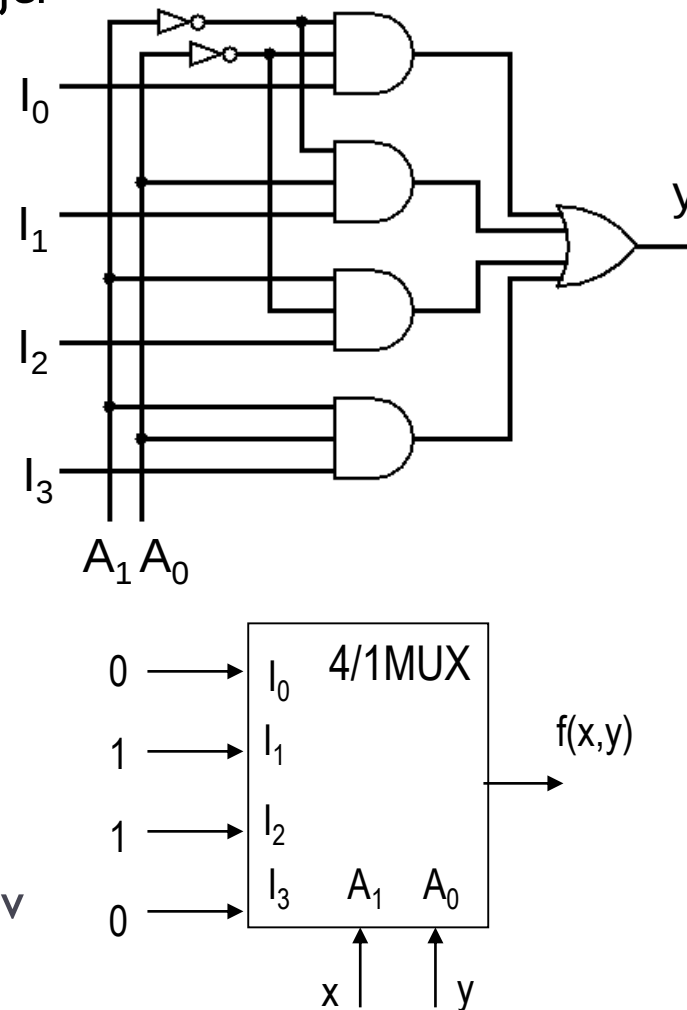
5.1 Trivialna rešitev funkcij z MUXi

Realizacija funkcije ($n=2$) s 2-naslovnim MUX-jem

- Naslovni vhodi - spremenljivki x, y
- Podatkovni vhodi – konstanti 0 in 1

Funkcija			4/1 Multiplekser		
x	y	f(x,y)	A ₁	A ₀	y
0	0	0	0	0	I ₀
0	1	1	0	1	I ₁
1	0	1	1	0	I ₂
1	1	0	1	1	I ₃

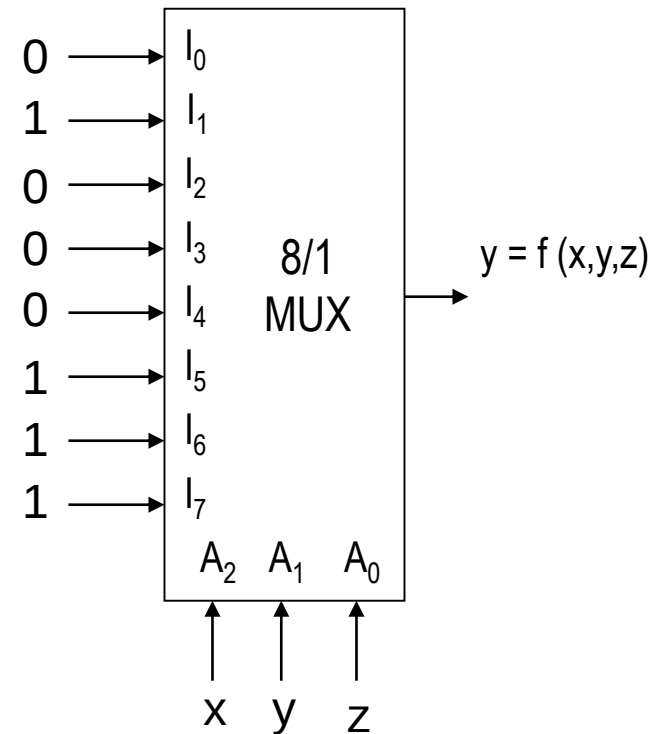
Rešitev

❑ Realizacija funkcije ($n=3$) s 3-naslovnim MUX-jem

- Naslovni vhodi - spremenljivke x, y, z
- Podatkovni vhodi – konstanti 0 in 1

A_2	A_1	A_0		y
x	y	z	I_i	$f(x,y,z)$
0	0	0	0	$0 = I_0$
0	0	1	1	$1 = I_1$
0	1	0	2	$0 = I_2$
0	1	1	3	$0 = I_3$
1	0	0	4	$0 = I_4$
1	0	1	5	$1 = I_5$
1	1	0	6	$1 = I_6$
1	1	1	7	$1 = I_7$

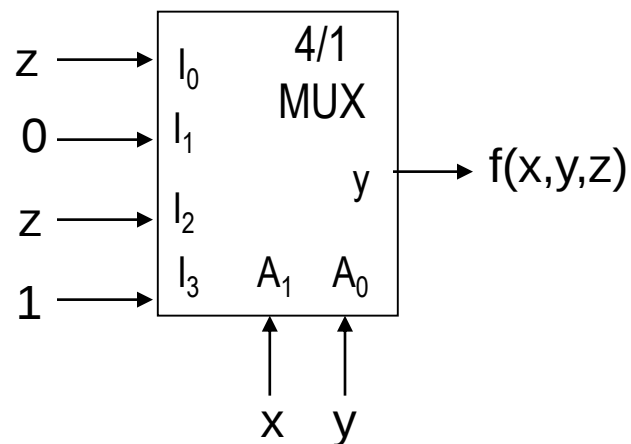
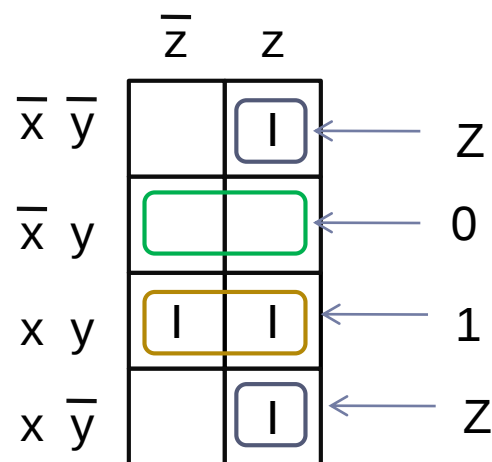

5.2 Optimalna rešitev funkcij z MUXi

❑ Realizacija funkcije ($n=3$) z 2-naslovnim MUX-jem:

- Naslovni vhodi - spremenljivke x, y
- Podatkovni vhodi – spremenljivka z , negirana z in konstanti 0 in 1

A_1	A_0			y
x	y	z	I_i	$f(x,y,z)$
0	0	0		0 !
0	0	1	I_0	1 ! z
0	1	0		0 !
0	1	1	I_1	0 ! 0
1	0	0		0 !
1	0	1	I_2	1 ! z
1	1	0		1 !
1	1	1	I_3	1 ! 1

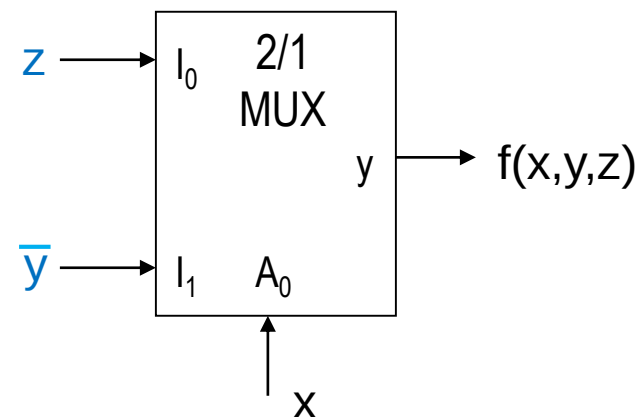
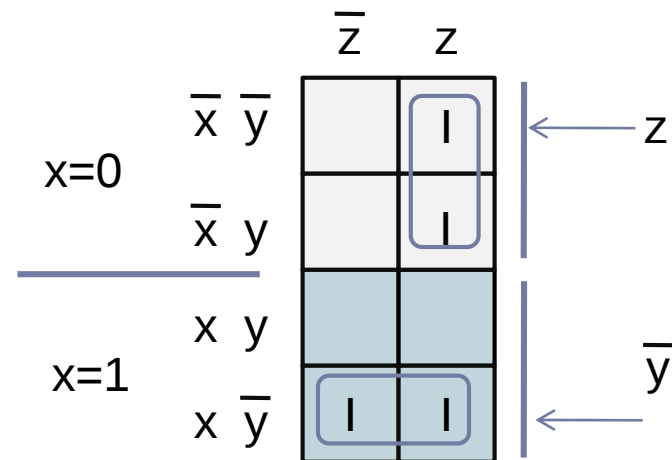

5.3 Minimalna rešitev funkcij z MUXi

❑ Realizacija funkcije ($n=3$) z I-naslovnim MUX-jem:

- Naslovni vhodi - spremenljivka x
- Podatkovni vhodi – spremenljivki y, z in negirani spremenljivki $\bar{y}, \bar{z}$, konstanti 0 in 1

A_0				y
x	y	z	I_i	$f(x,y,z)$
0	0	0	I_0	0 !
0	0	1		1 ! z
0	1	0		0 !
0	1	1		1 !
1	0	0	I_1	1 !
1	0	1		1 ! $\bar{y}$
1	1	0		0 !
1	1	1		0 !

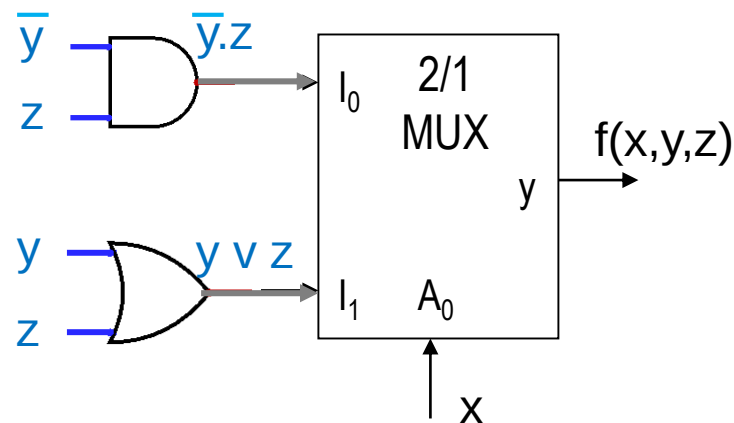
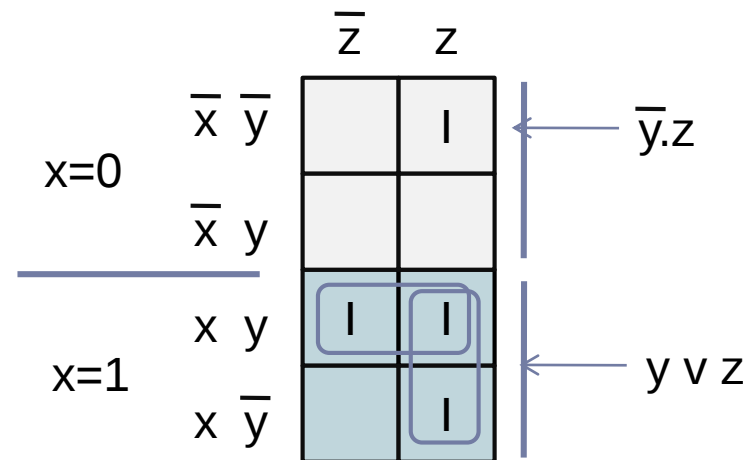

5.4 Kaskadna rešitev funkcij z MUXi

❑ Realizacija funkcije ($n=3$) z 1-naslovnim MUX-jem in logičnimi vrati:

- Naslovni vhodi- spremenljivka x
- Podatkovni vhodi – funkcija $f(y,z)$ in konstanti 0 in 1

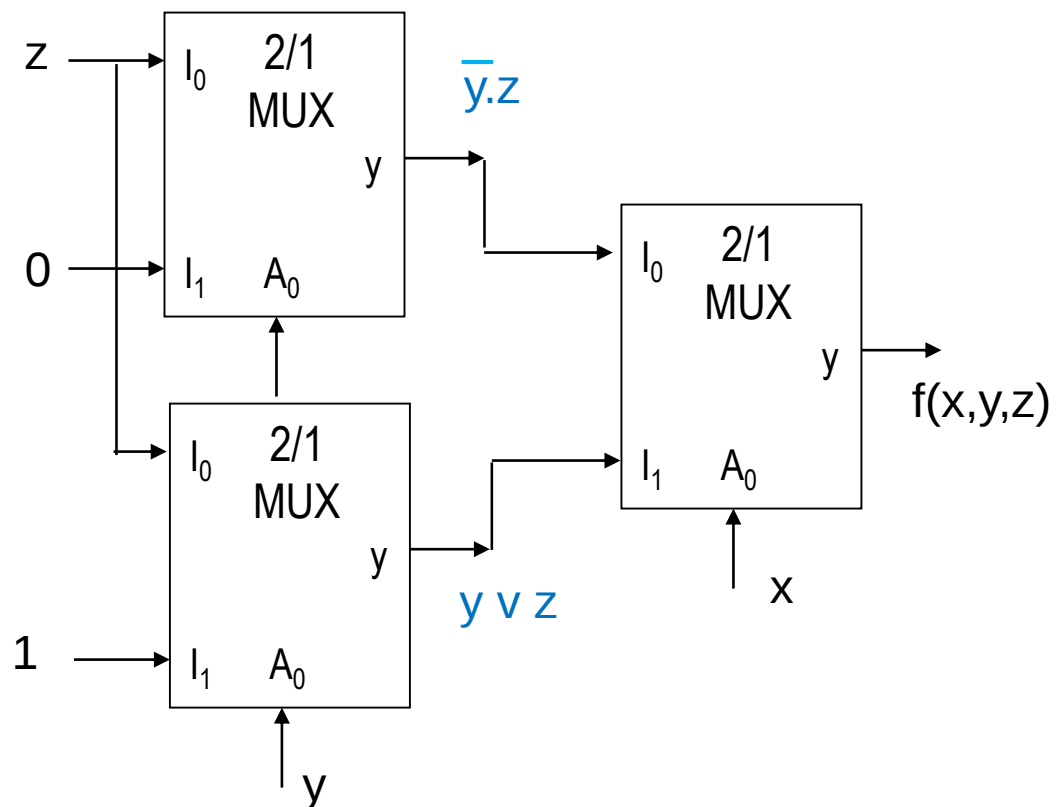
A_0				y
x	y	z	I_i	$f(x,y,z)$
0	0	0		0 ! $\bar{y}.z$
0	0	1		1 ! $y.z$
0	1	0		0 ! $\bar{y}.z$
0	1	1	I_0	0 ! $y.z$
1	0	0		0 ! $\bar{y}.z$
1	0	1		1 ! $y.z$
1	1	0		1 ! $\bar{y}.z$
1	1	1	I_1	1 ! $y.z$

- ❑ Realizirajmo še preostali funkciji ($\bar{y} \cdot z$) in ($y \vee z$) z multiplekserji.
- ❑ Obe funkciji (AND, OR) lahko realiziramo z 2/I MUX.

y	z	$\bar{y} \cdot z$	$y \vee z$
0	0	0	0
0	1	1	1
1	0	0	1
1	1	0	1

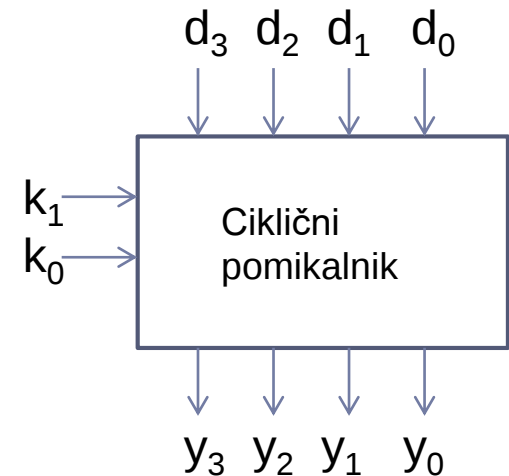
I_0 (rows 0, 1)
 I_1 (rows 2, 3)

Primer: Hitri ciklični (krožni) pomikalnik

- ❑ Vezje za ciklični pomik ali rotacijo za več mest v levo (CPL) ali desno (CPD)
  - ❑ Rotacija se opravi takoj (zakasnitev signalov skozi vezje)
  - ❑ Uporabimo ga lahko v Aritmetično Logični Enoti (ALE)
- ❑ Realizacija vezja, ki ima na vhodu podatek $D=(d_3, d_2, d_1, d_0)$ in izhod $Y=(y_3, y_2, y_1, y_0)$, ki ga določajo štiri funkcije:
  - ni pomika, vsebina se ohrani
  - rotacija za 1 mesto levo
  - rotacija za 2 mesti levo
  - rotacija za 3 mesti levo
- ❑ Rešitev s primerom - določimo krmiljenje $K=(k_1, k_0)$

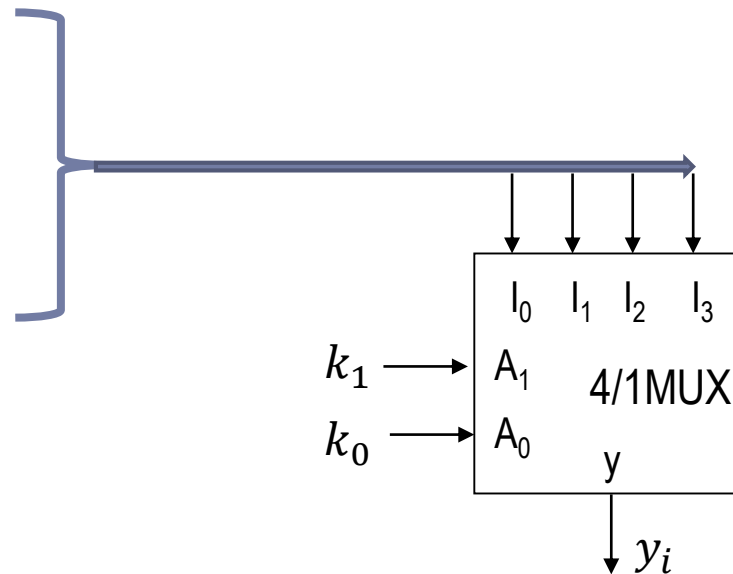
k_1	k_0	vhod	izhod	
0	0	1001	1001	- podatek se ne spremeni
0	1	1001	0011	- rotacija za 1 mesto levo
1	0	1001	0110	- rotacija za 2 mesti levo
1	1	1001	1100	- rotacija za 3 mesta levo

❑ Realizacija z multiplekserji

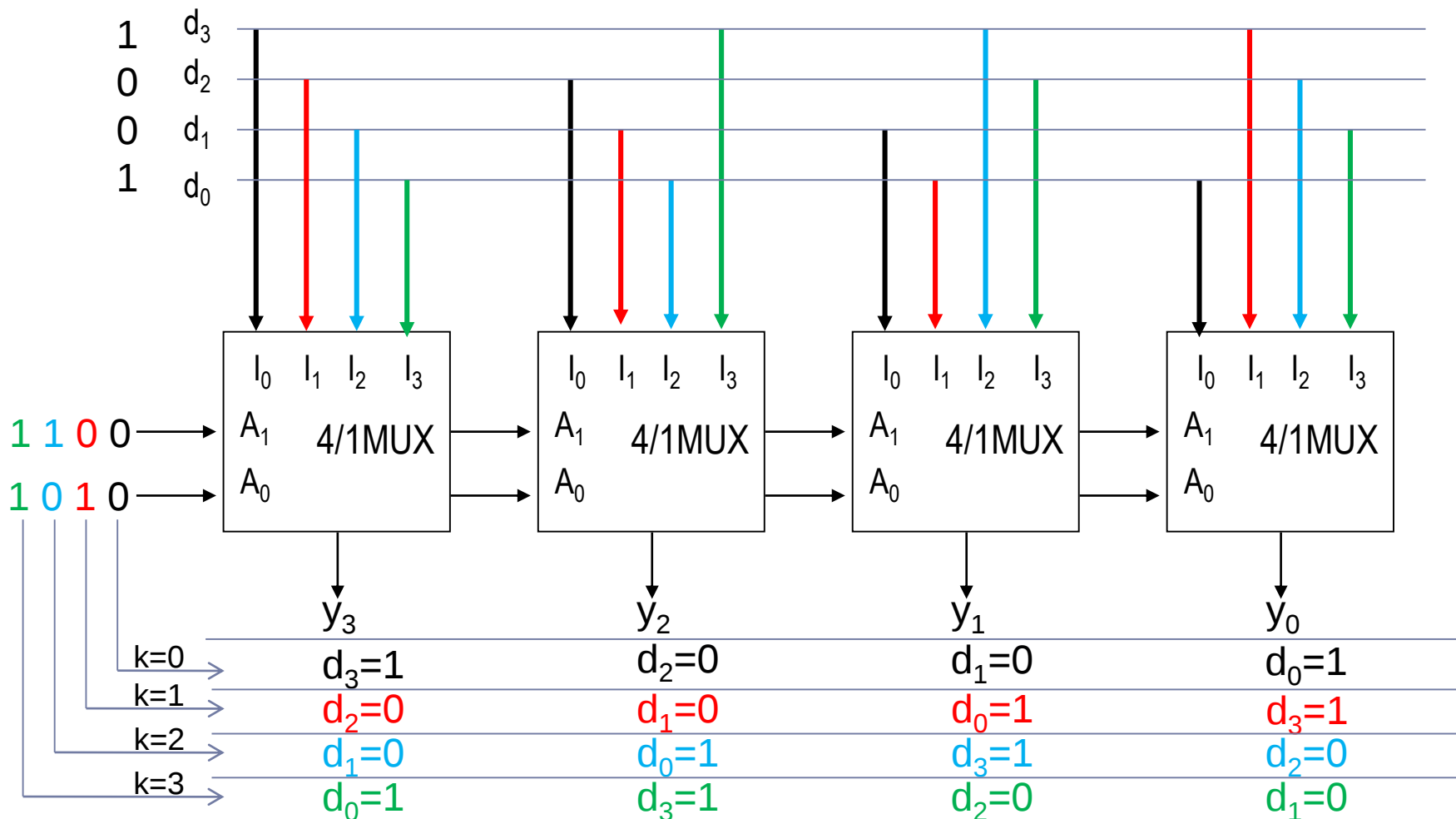
- 2-naslovni MUX (4/I MUX):
- $A_1=k_1, A_0=k_0$
- Za vsak izhod je uporabljen en 4/I MUX
- Izhod y_i je izbran v odvisnosti od d_i v tabeli

k_1	k_0	y_3	y_2	y_1	y_0
0	0	d_3	d_2	d_1	d_0
0	1	d_2	d_1	d_0	d_3
1	0	d_1	d_0	d_3	d_2
1	1	d_0	d_3	d_2	d_1

Logična shema

❑ Multiplekser: 4/I MUX (2-naslovna vhod, 4 – podatkovni vhodi)

Realizacija krožnega pomikalnika (Logisim)

